

30 januari

14^e flitspeiling *Vluchtelingen uit Oekraïne, 24-25 januari 2024*

In opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid

Introductie

Aanleiding

Het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) heeft I&O Research gevraagd om flitspeilingen uit te voeren naar de houding van Nederlanders tegenover de komst en de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. De 14de peiling liep van 24 januari 14.00 uur tot en met 25 januari 12.00 uur. De eerste vijf peilingen werden door I&O Research uitgevoerd in de periode 15 maart – 23 juni 2022. Deze peilingen waren in opdracht van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV). Sinds de zesde peiling (17-18 november 2022) voert I&O Research dit onderzoek uit in opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV). Voor een overzicht van alle peildata, zie bijlage A.

Uitvoering onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd onder 951 Nederlanders van 18 jaar en ouder, die lid zijn van het I&O Research Panel. Dit is ruim voldoende om op basis van de resultaten betrouwbare uitspraken te kunnen doen. Er zijn 3.000 personen benaderd voor dit onderzoek. De respons op dit onderzoek bedraagt 32 procent.

Op de data is een weging (op randtotalen) toegepast op de volgende kenmerken: leeftijd, geslacht, opleiding, migratieachtergrond, stemgedrag bij de Tweede Kamer verkiezingen in maart 2021 en regio (op basis van de Nielsen-indeling). De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee zijn de verhoudingen in de steekproef op deze achtergrondkenmerken representatief voor de werkelijke verhoudingen in de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder.

- In de tekst worden alleen significante verschillen tussen de peilingen benoemd.
- In sommige gevallen tellen percentages niet op tot het totaal of tot meer dan 100 procent. Dit komt door afrondingsverschillen.
- Bij sommige vragen waren meerdere antwoorden mogelijk. Dit staat bij de uitkomsten vermeld.
- In de rode kaders staan significante verschillen benoemd tussen de verschillende gebieden van Nederland: de drie grote steden (Amsterdam, Rotterdam en Den Haag), het westen exclusief de drie grote steden (Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht), het noorden (Groningen, Friesland en Drenthe), het oosten (Overijssel, Gelderland en Flevoland) en het zuiden (Zeeland, Noord-Brabant en Limburg).
- Sommige stellingen zijn tussen verschillende metingen aangepast, waardoor de uitkomsten van deze stellingen niet één op één vergelijkbaar zijn. Als dit het geval is, staat dit vermeld door middel van een eindnoot. Voor een overzicht van alle eindnoten, zie bijlage B.

Introductie

Trendbreuk

In de huidige meting is de vraagstelling *‘Ik vertrouw erop dat toewijzing van langdurige huisvesting voor vluchtelingen uit Oekraïne gebeurt zonder dat dit ten koste gaat van andere groepen op de woningmarkt’* gewijzigd naar *‘Ik vertrouw erop dat toewijzing van tijdelijke huisvesting voor vluchtelingen uit Oekraïne gebeurt zonder dat dit ten koste gaat van andere groepen op de woningmarkt’*.

We hebben in de dataverzameling gebruik gemaakt van een zogenaamde splitrun in de steekproef: een derde van de respondenten kreeg de oude vraagstelling voorgelegd en twee derde de nieuwe vraagstelling. In dit rapport nemen we de nieuwe stelling als uitgangspunt. De uitkomsten in de voorgaande meting hebben we herberekend met behulp van omrekenfactoren, zodat we deze kunnen vergelijken met de huidige meting. Deze cijfers wijken hierdoor af van eerder gepubliceerde cijfers over deze meetmomenten. In de bijlage staan deze omrekenfactoren toegelicht.

Draagvlak opvang vluchtelingen uit Oekraïne (1)

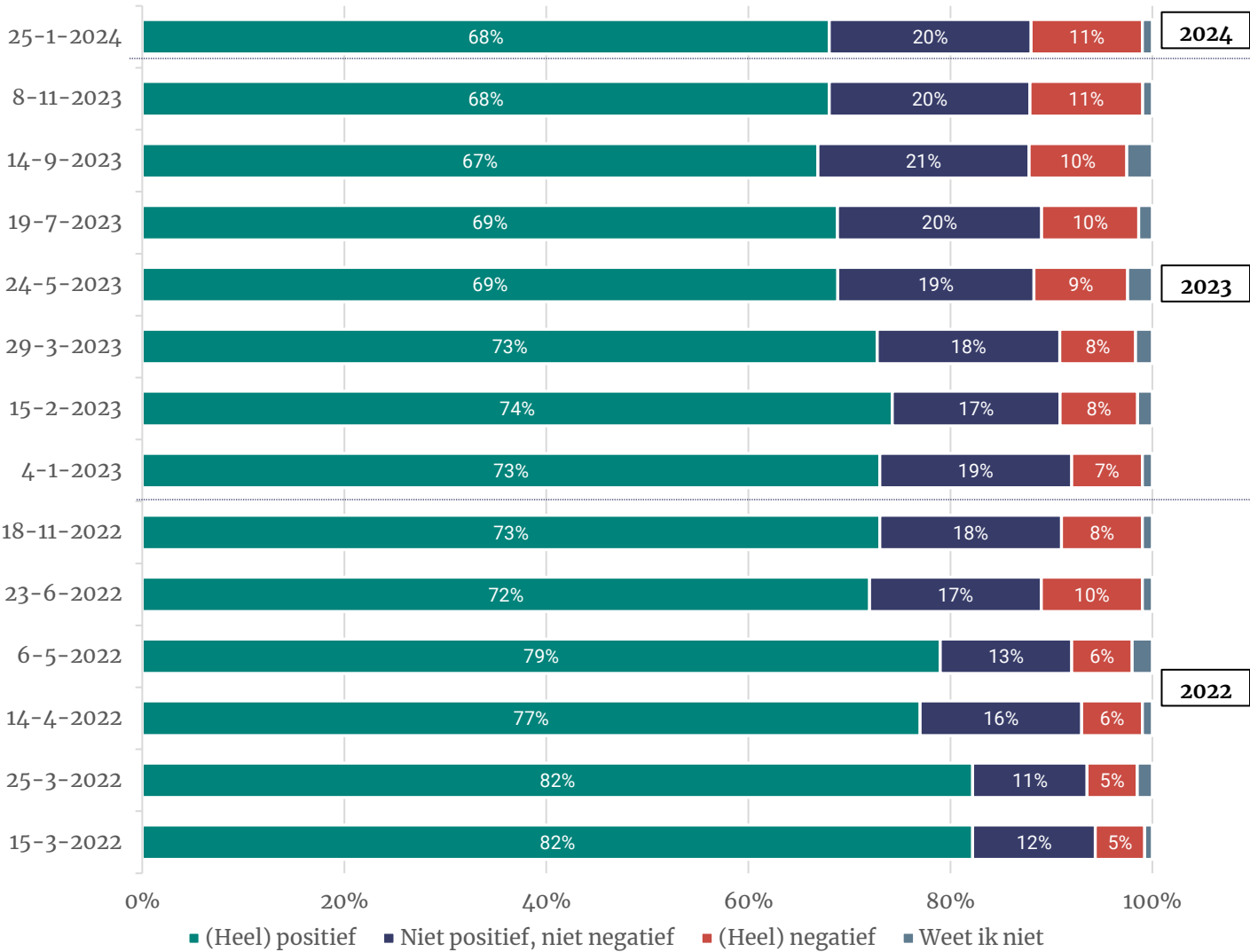
Huidige meting

- Ongeveer zeven op de tien Nederlanders zijn positief over de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne (68%).
- Een vijfde is niet positief, maar ook niet negatief over de opvang.
- Elf procent is (heel) negatief over de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne.

Trendbeschrijving

- Tussen februari en mei 2023 was er een daling te zien in het aandeel inwoners dat positief is over de opvang (74% naar 69%). Sindsdien bleef dat stabiel rond de 67-69%, iets wat ook zichtbaar is in de flitspeiling van januari 2024.
- Tussen januari '23 en november '23 is er een lichte stijging te zien in het aandeel (heel) negatief (van 7% naar 11%).

Figuur 1. Hoe positief of negatief vind je het dat vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland worden opgevangen? Basis: Alle Nederlanders n=951

Draagvlak opvang vluchtelingen uit Oekraïne (2)

Middels een open vraag probeerden wij te achterhalen waarom inwoners negatief tegenover de opvang staan. Bepaalde thema's keerden vaak terug in de gegeven open antwoorden.

- Inwoners zeiden bijvoorbeeld dat de oorlog voornamelijk in het oosten van Oekraïne plaatsvindt en het westen 'veilig genoeg' is om zelf vluchtelingen op te vangen. Daarnaast noemden mensen dat de verantwoordelijkheid voor opvang van Oekraïense vluchtelingen vooral bij de buurlanden zou moeten liggen.
- Inwoners verwijzen bovendien naar het bestaande woningtekort en vinden dat Nederland 'te vol' is.
- Meerdere Nederlanders zeggen ook de 'voorkeursbehandeling' die Oekraïense vluchtelingen ontvangen niet eerlijk te vinden.
- In andere open antwoorden benoemen inwoners dat ze negatief tegenover de opvang van Oekraïense vluchtelingen staan omdat ze denken dat de vluchtelingen 'nooit meer weg zullen gaan'.

"De meeste zijn geen oorlogs-vluchtelingen omdat de oorlog 2000 km verder is dan waar de meeste vandaan komen. Het zijn weer gelukszoekers die hier naar toe komen."

"Deze mensen kunnen ook in hun eigen land een veilige plaats vinden, het is groot genoeg en deze oorlog is alleen in het oosten."

"Het gaat niet om de Oekraïners. Ik vind alleen dat mensen uit andere landen worden achtergesteld t.o.v. de Oekraïense vluchtelingen en dat vind ik oneerlijk."

"Nederland heeft al veel te veel vluchtelingen opgenomen en de vluchtelingen uit Oekraïne kunnen beter in de buurlanden opgevangen worden, die talen spreken ze beter en ze zijn dan ook meer in hun eigen klimaat."

"Ik denk dat ze nooit meer weg gaan hier."

"Geen woningen genoeg voor deze mensen."

Draagvlak opvang vluchtelingen uit Oekraïne (3)

Huidige meting

- De opvang van Oekraïense vluchtelingen in Nederland kan op verschillende worden vormgegeven. De opvang zoveel mogelijk verspreiden over het land kan rekenen op de meeste steun: 73 procent van de Nederlanders geeft hier de voorkeur aan. Een kleinere groep, namelijk 64 procent, verkiest kleinschalige locaties boven grootschalige locaties voor langdurige opvang.
- Ongeveer vier op de tien Nederlanders (42%) zijn van mening dat Oost-Europese landen vluchtelingen uit Oekraïne moeten opvangen. Het aandeel dat vindt dat Nederland zoveel Oekraïense vluchtelingen moet opvangen als nodig ligt op 33 procent.

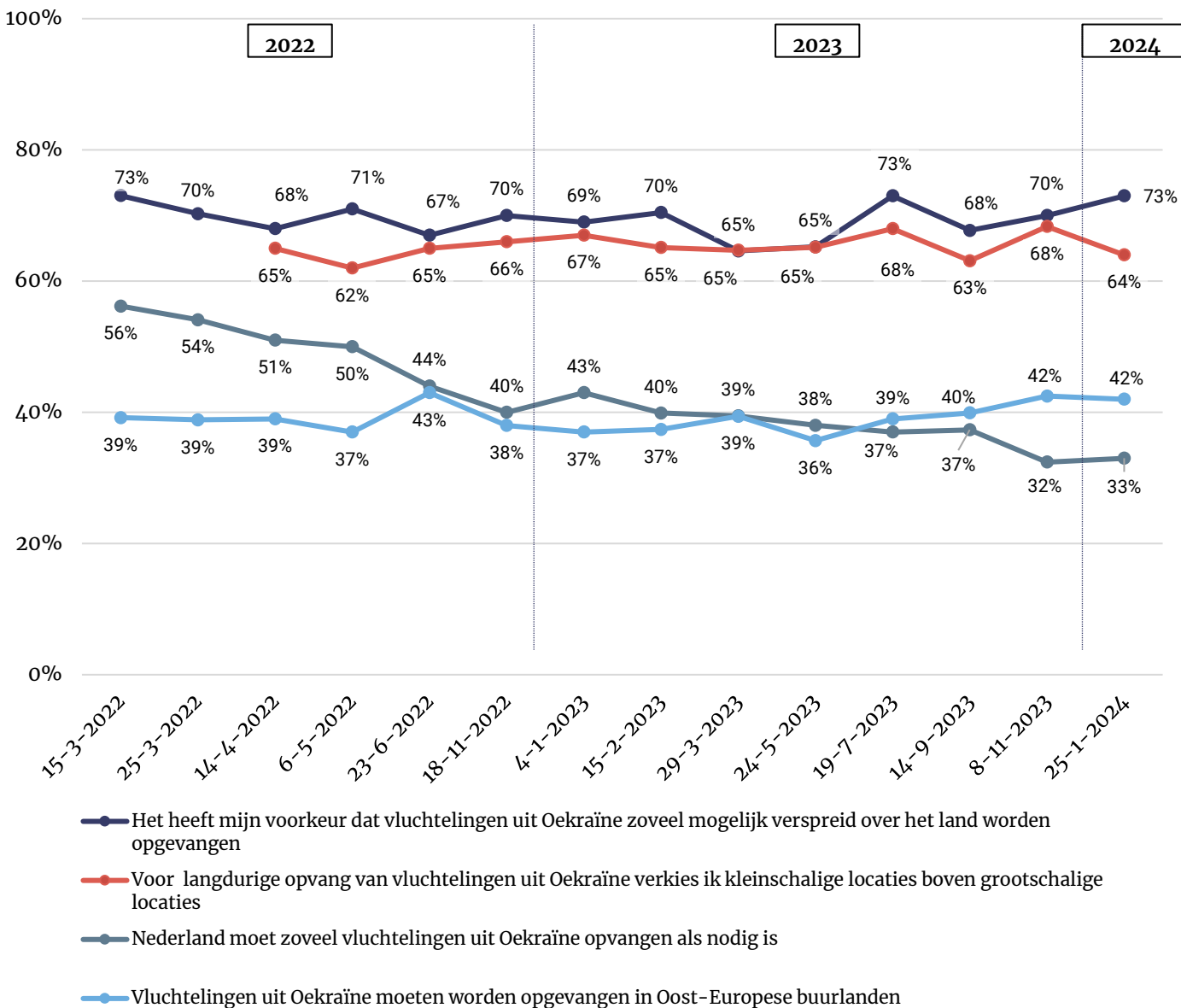
Trendbeschrijving

- Ten opzichte van de metingen in september 2023 (68%) en november 2023 (70%) is het percentage Nederlanders met een voorkeur om vluchtelingen zoveel mogelijk verspreid op te vangen, licht gestegen naar 73 procent. Het ligt op hetzelfde niveau als bij de eerste meting in maart 2022.
- Na een daling tussen september '23 en november '23 (van 37% naar 32%), is het aandeel dat vindt dat Nederland zoveel vluchtelingen op moet vangen als nodig is stabiel gebleven (32%).
- De groep inwoners die het oneens is met de stelling dat Nederland zoveel vluchtelingen moet opvangen als nodig is, is in deze peiling significant groter dan in de peiling van 19 juli (41% versus 36%; niet in grafiek).

Verschil naar regio

- Een kwart van de inwoners van Zuid Nederland vindt dat Nederland zoveel Oekraïense vluchtelingen moet opvangen als nodig is. Dit is een significant kleinere groep dan in de drie grote steden (39%) en in Noord Nederland (42%).

Figuur 2. In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen? ^{1 2} Basis: Alle Nederlanders n=951

Draagvlak opvang vluchtelingen uit Oekraïne (4)

Huidige meting

- Ongeveer driekwart van de Nederlanders (74%) vindt dat er Oekraïense vluchtelingen mogen worden opgevangen in hun gemeente. De steun voor opvang van vluchtelingen in de eigen buurt is iets kleiner en ligt op 70 procent.
- Zeven op de tien Nederlanders (68%) vinden dat vluchtelingen uit Oekraïne net zo lang in Nederland mogen blijven totdat het in hun eigen land weer veilig is. Twintig procent is van mening dat de vluchtelingen die niet meer terug willen keren, zich definitief in Nederland mogen vestigen.
- Een kleine groep van 3 procent geeft aan vluchtelingen uit Oekraïne bij zich thuis op te willen ontvangen.

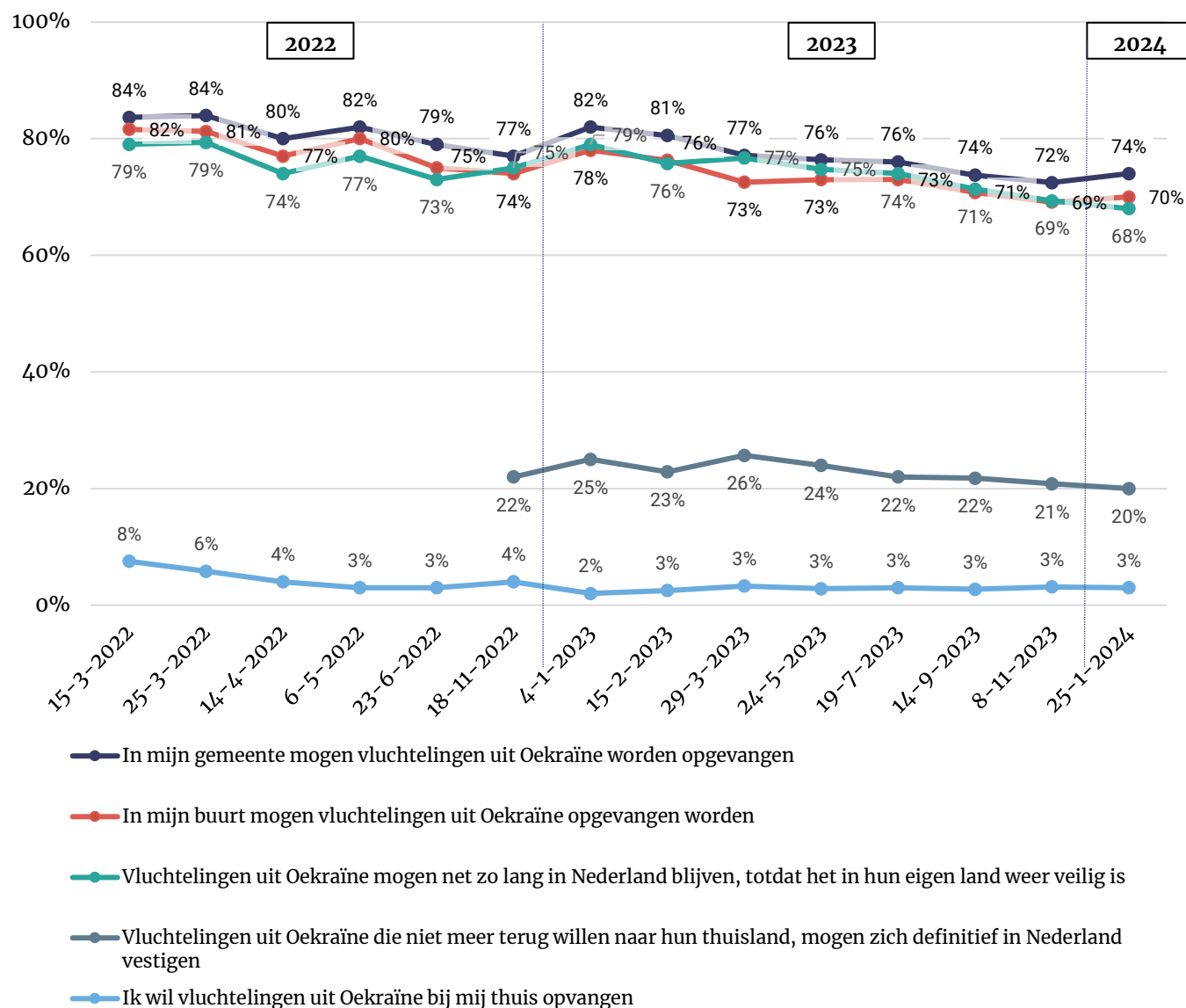
Trendbeschrijving

- In deze meting ligt de steun voor opvang van Oekraïense vluchtelingen in de eigen gemeente (74%) significant lager dan in februari 2023 (81%). Hetzelfde geldt voor de steun voor opvang in de buurt (76% in februari 2023 versus 70% in januari 2024). Vanaf begin 2023 zien we voor beide vormen van opvang een geleidelijke daling in steun.
- De groep die vindt dat vluchtelingen net zo lang mogen blijven totdat Oekraïne weer veilig is (68%) is stabiel ten opzichte van de vorige twee metingen, maar wel significant kleiner dan in juli 2023 (74%).
- Het aandeel Nederlanders dat aangeeft *geen* vluchtelingen bij zich thuis te willen opvangen, ligt al sinds mei 2022 stabiel op ongeveer 85 procent (niet in grafiek).

Verschil naar regio

- Van de inwoners van zowel Noord- als Oost Nederland, vinden ongeveer acht op de tien dat er wel vluchtelingen bij hen in de buurt opgevangen mogen worden. Dit aandeel is significant groter dan in Zuid Nederland waar de steun hiervoor op 63 procent ligt.
- Steun voor het zelf opvangen van vluchtelingen is het grootst in de drie grote steden (8%). In West is de animo hiervoor aanzienlijk lager (1%).

Figuur 3. in hoeverre ben je het eens of oneens met deze stellingen?³ Basis: Alle Nederlanders n=951

Richtlijn tijdelijke bescherming (1)

“Vluchtelingen uit Oekraïne kunnen tijdelijke bescherming krijgen in Nederland door de Richtlijn Tijdelijke Bescherming van de Europese Unie. Deze tijdelijke bescherming geeft vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland recht op opvang, medische zorg en onderwijs voor minderjarige kinderen. Daarnaast biedt deze richtlijn de mogelijkheid aan vluchtelingen uit Oekraïne om in Nederland te werken. Deze richtlijn geldt alleen voor vluchtelingen uit Oekraïne en niet voor vluchtelingen, asielzoekers en migranten uit andere landen.” Inwoners kregen na deze uitleg de vraag of zij het logisch vinden dat vluchtelingen uit Oekraïne een andere status hebben dan vluchtelingen, asielzoekers en migranten uit andere landen.

- In de open antwoorden lieten sommige respondenten al weten dat de afwijkende richtlijnen voor vluchtelingen uit Oekraïne voor hen een reden is om de opvang van Oekraïense vluchtelingen negatief te vinden (sheet 5).

Huidige meting

- 54 procent van de inwoners vindt het logisch dat Oekraïense vluchtelingen een andere status hebben, 28 procent is het er (helemaal) mee oneens.

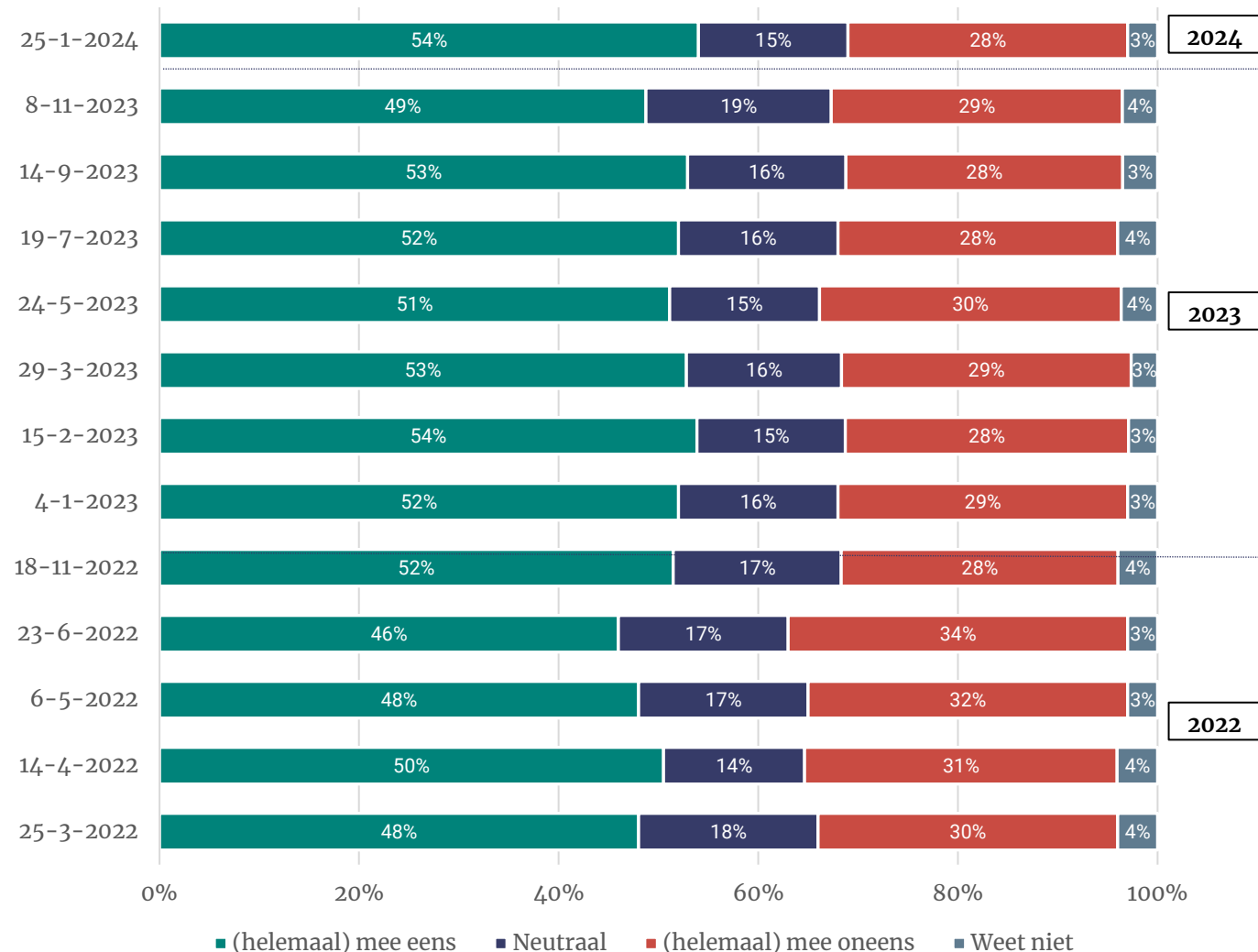
Trendbeschrijving

- Tussen 8 november '23 en 25 januari '24 is er een stijging in het aandeel dat het logisch vindt dat vluchtelingen uit Oekraïne een andere status krijgen (van 49% naar 54%). Het huidige percentage sluit aan bij de uitkomsten in de periode 18 november '22 tot en met 14 september '23.
- Het aandeel (helemaal) oneens is – na een daling tussen juni '22 en november '22 – stabiel gebleven.

Verskil naar regio

- In het westen (58%) en in het noorden (62%) vindt een ruime meerderheid het logisch dat Oekraïense vluchtelingen een andere status hebben. In de drie grote steden ligt dit beduidend lager (43%).

Figuur 5. Het is logisch dat vluchtelingen uit Oekraïne een andere status (Richtlijn Tijdelijke Bescherming) hebben dan vluchtelingen, asielzoekers en migranten uit andere landen?⁴ Basis: Alle Nederlanders; n=951

Richtlijn tijdelijke bescherming (2)

Doordat vluchtelingen uit Oekraïne onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming vallen, komen zij in aanmerking voor onderwijs, opvang, medische zorg en een werkplek. Aan Nederlanders vroegen wij hoe logisch zij het vinden dat vluchtelingen uit Oekraïne deze rechten hebben.

Huidige meting

- Ruim acht op de tien Nederlanders (83%) vinden het logisch dat minderjarige kinderen uit Oekraïne recht hebben op Nederlands onderwijs. De groep die vindt dat Oekraïense vluchtelingen recht hebben op opvang en medische zorg is ongeveer net zo groot en bedraagt 79 procent.
- Bijna twee derde (65%) vindt het logisch dat Oekraïners gelijk mogen werken in Nederland. Een net zo grote groep (67%) is van mening dat zij hulp moeten ontvangen bij de zoektocht naar passend werk. De steun voor gratis Nederlandse taallessen voor volwassen Oekraïense vluchtelingen ligt wat lager (54%).

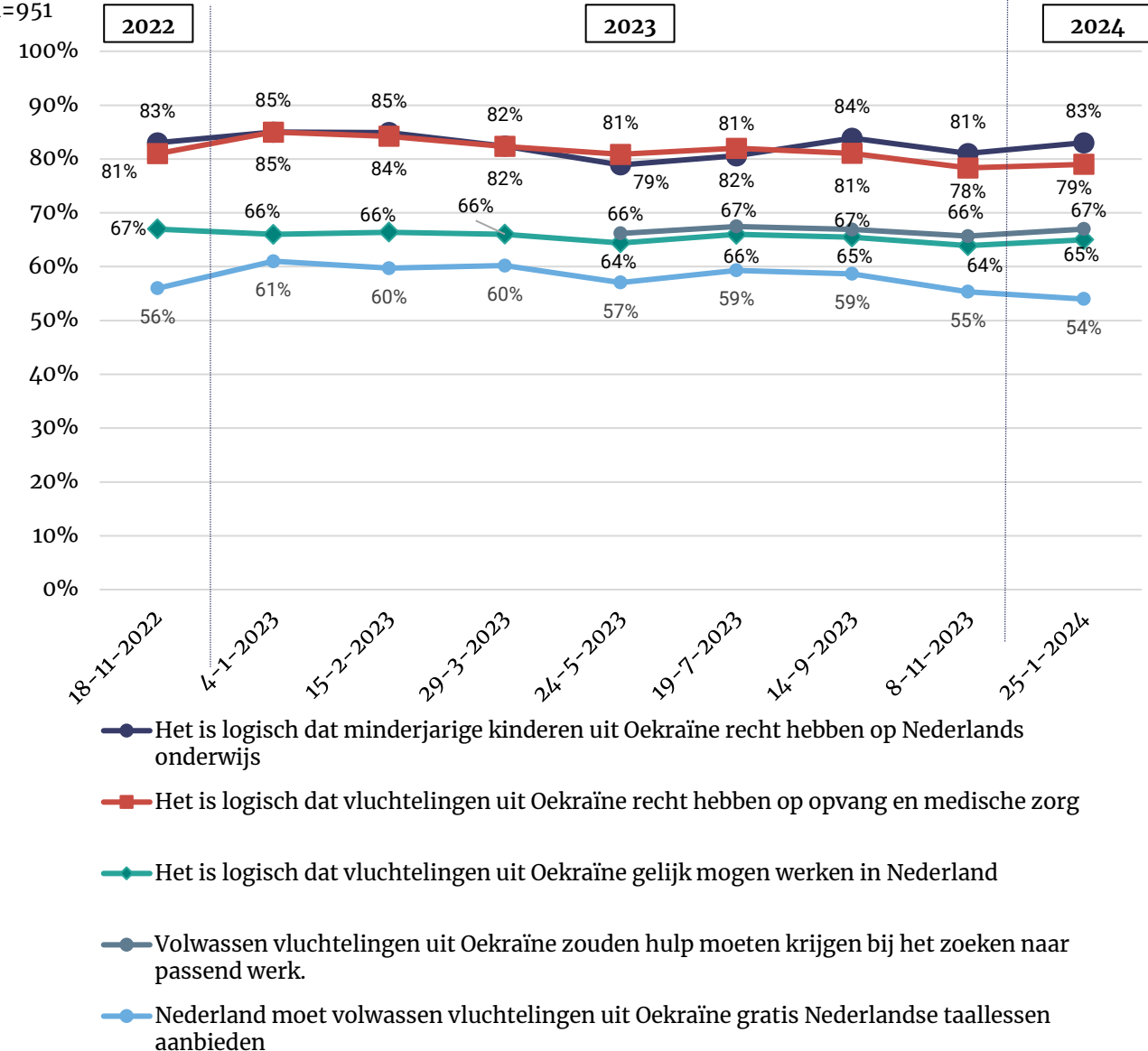
Trendbeschrijving

- De steun voor opvang en medische zorg voor Oekraïense vluchtelingen (79%) is stabiel ten opzichte van de vorige vier metingen, maar wel significant lager dan in januari (84%), februari (84%) en maart (82%) 2023. De steun voor onderwijs voor minderjarige vluchtelingen was de afgelopen metingen stabiel, maar is nu groter dan in mei vorig jaar (79%). Met taallessen voor volwassen vluchtelingen zijn Nederlanders het nu juist minder vaak eens dan in juli 2023 (54 procent versus 59 procent).
- De steun voor hulp bij het vinden van passend werk is vanaf de eerste keer dat we dit hebben gemeten stabiel gebleven rond 66–67 procent

Verskil naar regio

- Een kwart van de Nederlanders in het zuiden (24%) vindt niet dat volwassen Oekraïense vluchtelingen gratis taallessen moeten krijgen. Deze groep is hiermee significant groter dan in de drie grote steden (10%).

Figuur 6. In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen?^{25 6} Basis: Alle Nederlanders; n=951

Richtlijn tijdelijke bescherming (3)

Vluchtelingen uit Oekraïne zijn nu al langere tijd in ons land, en mogen in ieder geval tot en met 4 maart 2025 blijven. Daarom is beleid voor de langere termijn nodig. Bijvoorbeeld op het gebied van werk. Dankzij hulp bij het vinden van passend werk en onderwijs kunnen vluchtelingen uit Oekraïne hier kennis en vaardigheden ontwikkelen die later van pas komen bij de wederopbouw van Oekraïne. Vluchtelingen uit Oekraïne die een betaalde baan hebben, krijgen straks geen leefgeld meer, maar gaan juist meebetalen aan de opvang. Dit is eerlijker ten opzichte van andere groepen in onze samenleving, zoals mensen met een uitkering. Verder worden opvangplekken waar mogelijk geschikter gemaakt voor langer verblijf, bijvoorbeeld met meer privacy. Ook zullen sommige vluchtelingen zelf woonruimte vinden.

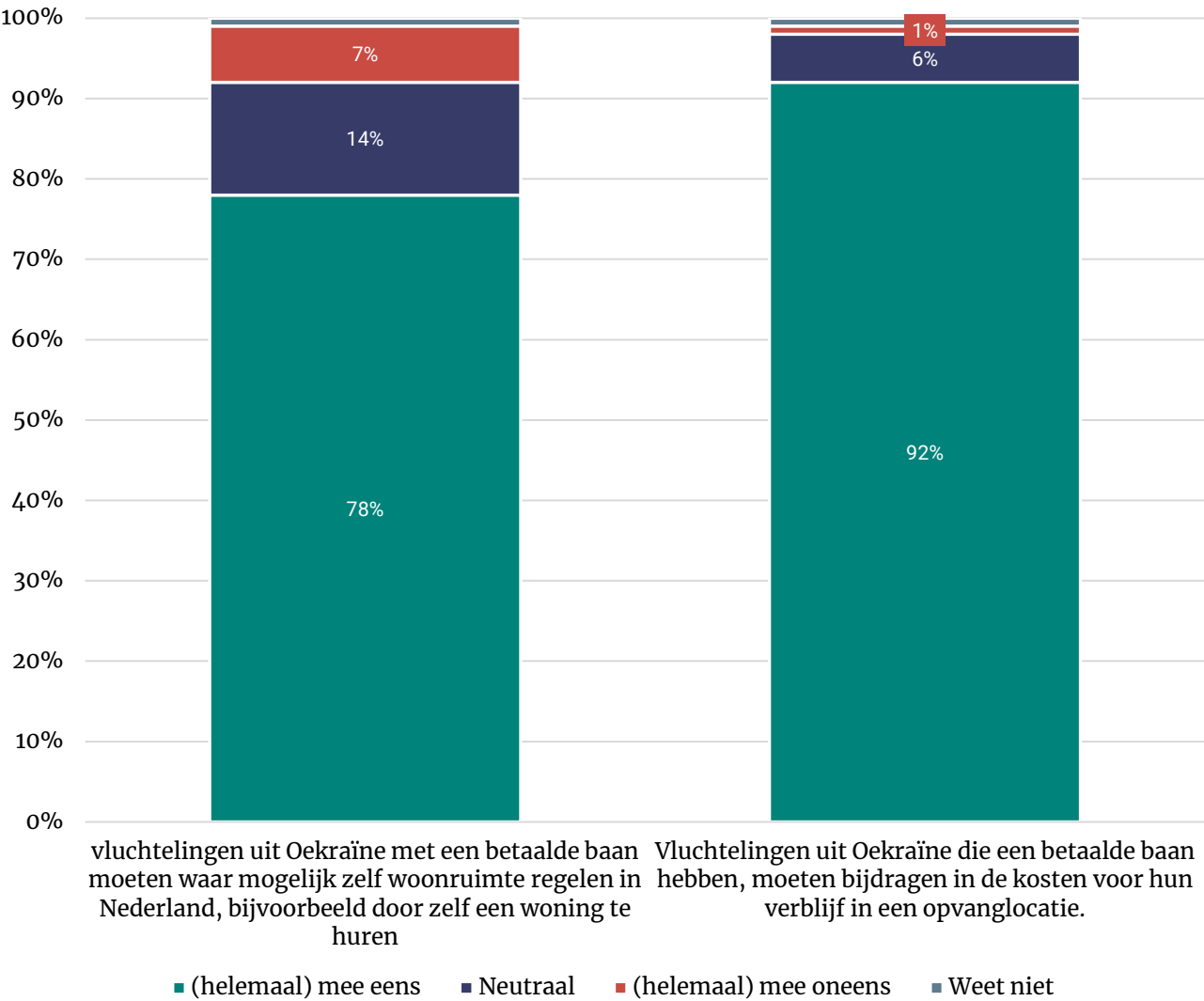
Na deze toelichting legden wij een tweetal vragen voor. Het blijkt dat:

- 78 procent vindt dat vluchtelingen uit Oekraïne met een betaalde baan waar mogelijk zelf een woonruimte moeten regelen (bijvoorbeeld door zelf een woning te huren).
- Bijna alle inwoners vinden dat vluchtelingen uit Oekraïne met een betaalde baan bij moeten dragen in de kosten voor hun verblijf in een opvanglocatie.

Verschil naar regio

- Een kwart van de Nederlanders in het zuiden (24%) vindt niet dat volwassen Oekraïense vluchtelingen gratis taallessen moeten krijgen. Deze groep is hiermee significant groter dan in de drie grote steden (10%).

Figuur 6. In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen?^{25 6} Basis: Alle Nederlanders; n=951

Opvang vluchtelingen uit Oekraïne

De vraag of Nederland voldoende vluchtelingen uit Oekraïne opvangt, is sinds de eerste peiling met enige regelmaat gewijzigd ten aanzien van het aantal opvangplekken dat wordt voorbereid. Tussen maart en juni '22 werd er gesproken over 50.000 opvangplekken. In november '22 is dit verhoogd tot 75.000 plekken en in november '23 naar 97.000 plekken. Doordat het aantal opvangplekken in de stelling varieert, is een zuivere vergelijking over de gehele periode niet mogelijk.

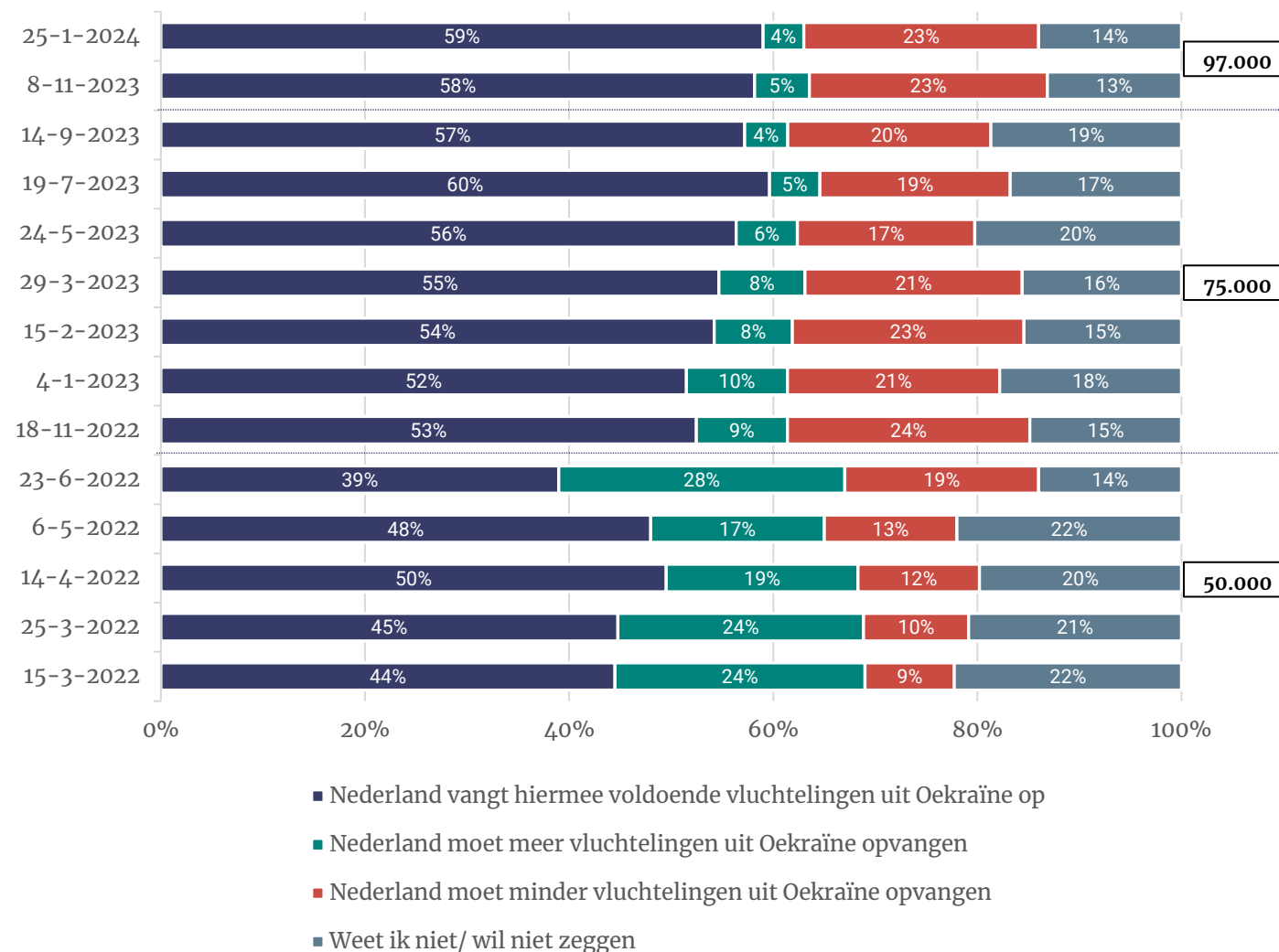
Huidige meting

- Met 97.000 opvangplekken vinden zes op de tien inwoners (59%) dat Nederland voldoende Oekraïense vluchtelingen opvangt.
- Iets minder dan een kwart (23%) vindt dat Nederland minder vluchtelingen moet opvangen. Een veel kleinere groep, namelijk vier procent, is juist van mening dat het aantal vluchtelingen dat Nederland opvangt omhoog moet.

Trendbeschrijving

- De bijstelling van het aantal opvangplekken van 90.000 naar 97.000 tussen de meting van september '23 en november '23, heeft niet gezorgd voor een relevante verandering in de opstelling van Nederlanders ten opzichte van dit thema.
- De stijging van het aantal opvangplekken van 50.000 naar 75.000 heeft tussen juni en november 2022 wel geleid tot een ander sentiment. Meer Nederlanders vonden toen dat we hiermee voldoende vluchtelingen opvingen (van 39% naar 53%), terwijl de groep die pleitte voor meer opvang juist kleiner werd (van 28% naar 9%).

Figuur 8. Gemeenten, veiligheidsregio's en de Rijksoverheid bereiden 97.000 opvangplekken voor vluchtelingen uit Oekraïne voor. Welke stelling geeft jouw gevoel hierover het beste weer ⁷. Basis: Alle Nederlanders; n=951

Huisvesting vluchtelingen uit Oekraïne (1)

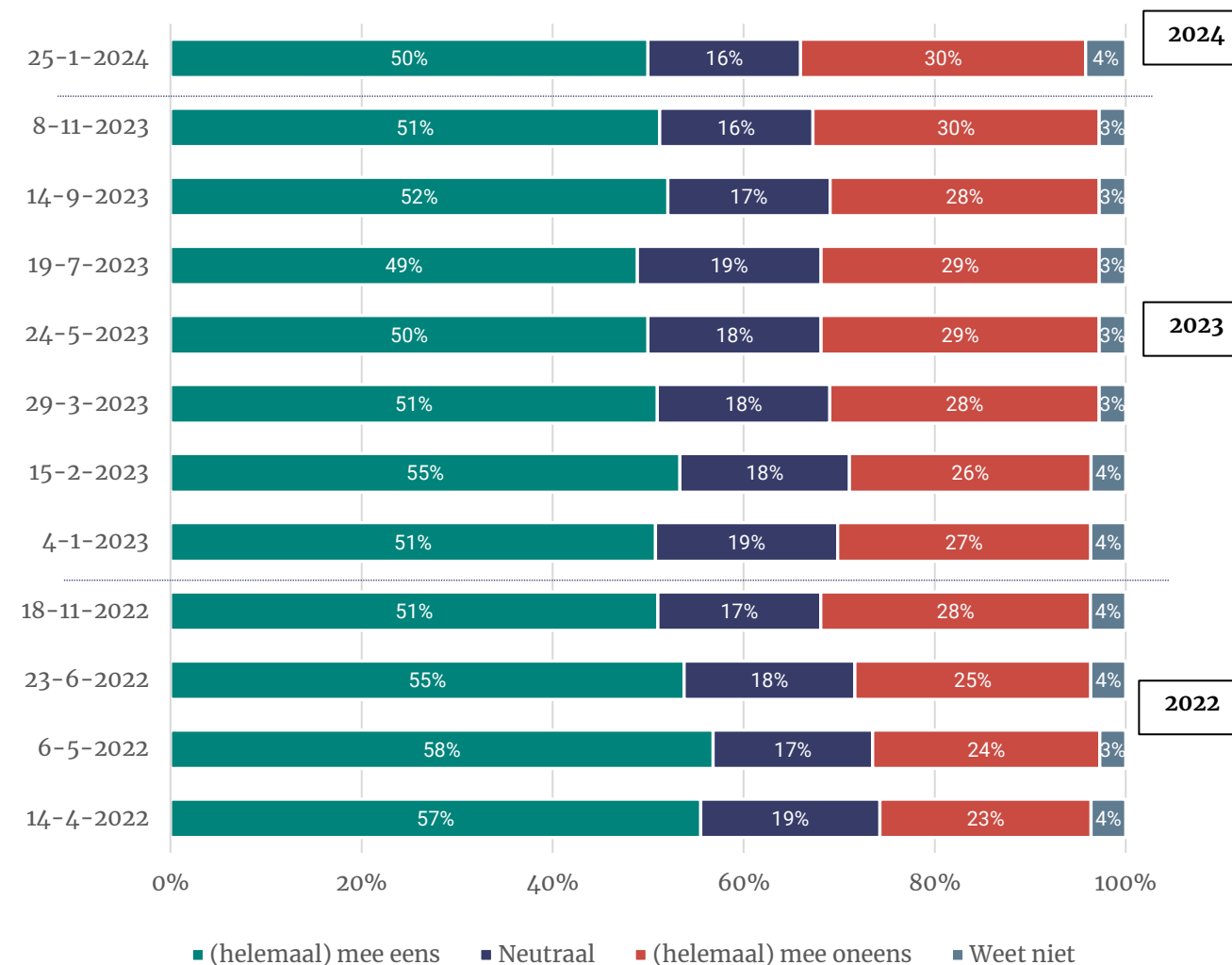
Huidige meting

- De helft van de inwoners vertrouwt erop dat de toewijzing van tijdelijke huisvesting gebeurt zonder dat dit ten koste gaat van andere groepen op de woningmarkt.
- Drie op de tien heeft hier geen vertrouwen in en 16 procent is neutraal.

Trendbeschrijving

- Na een daling tussen juni '22 en november '22 in het aandeel dat er vertrouwen in heeft (van 55% naar 51%), is dat sindsdien stabiel gebleven.
- Het aandeel dat het (helemaal) oneens is, is tussen april '22 en november '22 gestegen (van 23% naar 28%) en daarna stabiel gebleven.

Figuur 9. Ik vertrouw erop dat de toewijzing van tijdelijke huisvesting voor vluchtelingen uit Oekraïne gebeurt zonder dat dit ten koste gaat van andere groepen op de woningmarkt. Basis: Alle Nederlanders; n=951

Huisvesting vluchtelingen uit Oekraïne (2)

Toelichting

Aan de respondenten is vervolgens gevraagd of ze hun mening konden toelichten.

- Of inwoners nu wel of geen vertrouwen hebben in de toewijzing zonder dat dit ten koste gaat van andere groepen, over een ding zijn ze het eens: het is een lastige opdracht.
- Daarnaast zijn er mensen die het oneerlijk vinden. Zo zijn er andere groepen in Nederland die al langer wachten op een woning, maar nu nog steeds niet aan de beurt komen.
- Er zijn ook inwoners die het wel begrijpen. Vluchtelingen uit Oekraïne hebben minder mensen in hun omgeving om op terug te vallen.
- Tot slot zijn er nog inwoners die geen vertrouwen hebben. Ze stellen dat het niet realistisch is, omdat er nou eenmaal krapte is.

“Het woningtekort is steeds groter geworden door regels die we wederom niet gaan halen.”

Mensen uit Oekraïne hebben waarschijnlijk geen familie in Nederland waar zij zouden kunnen verblijven. Dit in tegenstelling tot (jonge) Nederlanders.”

“Ik hoop dat het zo is, maar weet niet of het zo gaat.”

“Dat niet onze eigen mensen hieronder lijden en nog langer op huisvesting moeten wachten.”

“Al jaren krapte op de woningmarkt. Soms 6-12 jaar wachttijd sociale woning en financieel niet in aanmerking kunnen komen voor koopwoning. Voelt onrechtvaardig als anderen opeens voorrang krijgen. Moeten leren van de geschiedenis.”

“Dat is niet realistisch, bij een erg krappe woningmarkt is er altijd verdringing.”

“Dat gaat altijd ten koste van anderen, er is gewoon te weinig woonruimte.”

Huisvesting vluchtelingen uit Oekraïne (2)

“Het kabinet neemt maatregelen om woonruimte beschikbaar te kunnen stellen voor mensen die snel een woning nodig hebben. Bijvoorbeeld door te investeren in nieuwe flexibele woningen en het ombouwen van lege kantoren. Ook vluchtelingen uit Oekraïne – die nu in de (nood)opvang zitten en niet terug kunnen keren naar hun eigen land – komen hiervoor in aanmerking.”

Inwoners kregen na deze uitleg de vraag of zij het begrijpelijk vinden dat vluchtelingen uit Oekraïne in aanmerking komen voor de nieuwe woonruimte die wordt gerealiseerd.

Huidige meting

- Ongeveer vier een op de tien (38%) hebben hier begrip voor. Een iets kleinere groep is het (helemaal) oneens met de stelling (31%).

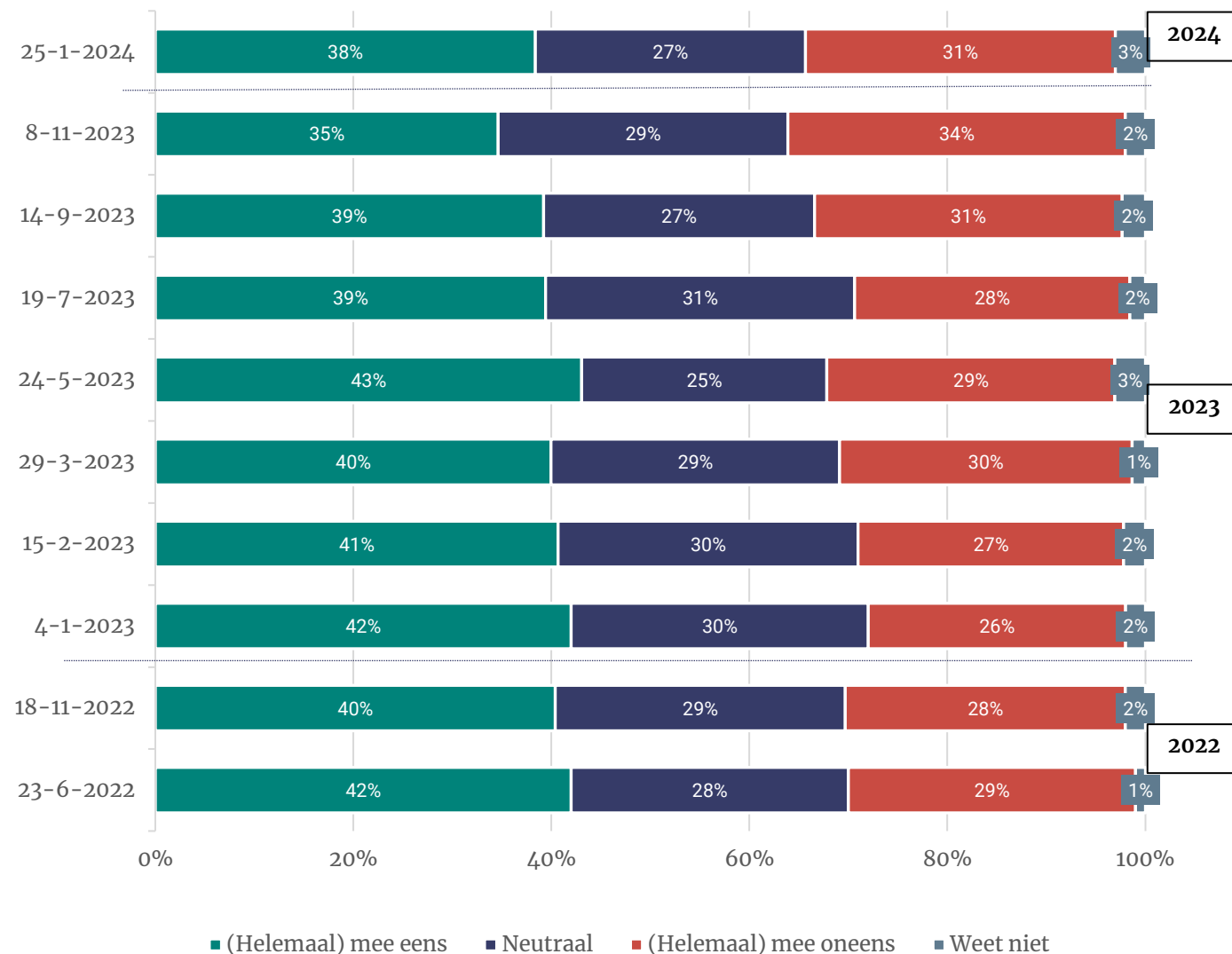
Trendbeschrijving

- Sinds de meting van 23 juni '22 tot en met die van 19 juli '23 waren de verhoudingen tussen inwoners die het eens of juist oneens waren met de stelling stabiel, waarbij er zo'n 11-16 procentpunt meer inwoners het eens waren dan oneens. Bij de meting van november 2023 waren eens en oneens nagenoeg in evenwicht. Een duidelijke daling in het draagvlak. Het lijkt echter een eenmalige uitschieter. In de huidige meting is weer sprake van een grotere groep die het ermee eens is dan de groep die het oneens is.

Verskil naar regio

- Bijna vier op de tien inwoners van het zuiden vinden het niet begrijpelijk dat vluchtelingen uit Oekraïne in aanmerking komen voor de nieuwe woonruimte. Inwoners van het noorden delen die mening in mindere mate (20%).

Figuur 10. Het is begrijpelijk dat vluchtelingen uit Oekraïne in aanmerking komen voor de nieuwe woonruimte die wordt gerealiseerd. Basis: Alle Nederlanders; n=951

Opvang in verschillende woningtypen

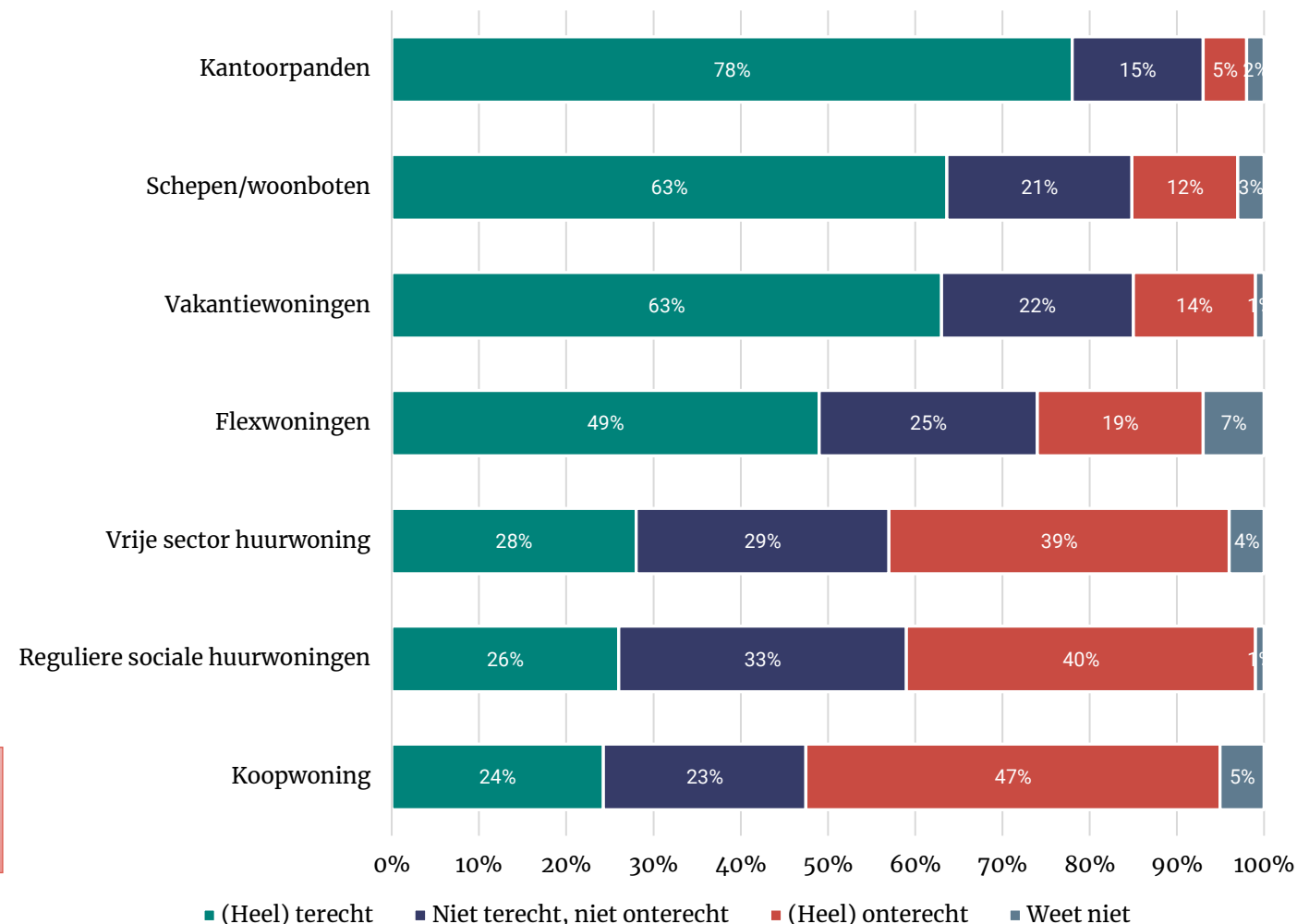
Tijdens de peiling van 25 januari '24 legden we inwoners verschillende woningtypen voor met de vraag hoe terecht of onterecht zij het zouden vinden als vluchtelingen uit Oekraïne hierin worden opgevangen.

- Ruim de helft vindt het (heel terecht) dat vluchtelingen in kantoorpanden (78%), schepen/woonboten (63%) of vakantiewoningen (63%) worden opgevangen.
- Wat betreft huurwoningen (zowel sociale huur als vrije sector) vindt een groter aandeel van de inwoners dit (heel) onterecht dan (heel) terecht.

Verskil naar regio

- Een kwart van de inwoners van het zuiden vindt het (heel) onterecht als vluchtelingen in flexwoningen worden opgevangen (27%). In het oosten ligt dit beduidend lager (15%).

Figuur 11. In hoeverre vindt u de volgende vormen van huisvesting terecht of onterecht voor vluchtelingen uit Oekraïne . Basis: Alle Nederlanders; n=951

Gevolgen komst vluchtelingen uit Oekraïne

Huidige meting

- De komst van vluchtelingen uit Oekraïne kan verschillende gevolgen hebben voor de Nederlandse samenleving. Meer krapte op de woningmarkt is een gevolg dat de meeste Nederlanders, namelijk acht op de tien, waarschijnlijk achten door de komst van vluchtelingen uit Oekraïne. Kleinere groepen denken dat de komst van vluchtelingen kan leiden tot een gevoel van onrust onder Nederlanders (33%) of tot overlast (20%). Ongeveer een kwart van de Nederlanders (24%) denkt dat de komst van Oekraïense vluchtelingen kan zorgen voor een culturele verrijking van de samenleving.

Trendbeschrijving

- Over de gehele meetperiode laten de meeste gevolgen een stabiel beeld zien, een trend die zich ook in deze meting weer voortzet. Het gevolg ‘verhoogde saamhorigheid’ laat wel wat schommelingen zien. In deze meting schat 16 procent van de Nederlanders dit in als een mogelijk gevolg, significant minder dan in bijvoorbeeld januari en maart van vorig jaar (22%). Minder inwoners zien de komst van vluchtelingen nu als een oplossing voor het tekort aan arbeidskrachten dan in februari 2023 (51% tegenover 56%).

De laatste kolom in de tabel geeft weer of er een significante ontwikkeling is tussen de meting van 8 november '23 en 25 januari '24.

Betekent dat meer mensen een gevolg als waarschijnlijk zien.

Betekent dat minder mensen een gevolg als waarschijnlijk zien.

Tabel 1. Welke gevolgen denk je dat de komst van vluchtelingen uit Oekraïne heeft voor Nederland? Basis: Alle Nederlanders; n=951 ; Meerdere antwoorden mogelijk

	Welke gevolgen denk je dat de komst van vluchtelingen uit Oekraïne heeft voor Nederland?														
	15 mrt '22	25 mrt '22	14 apr '22	6 mei '22	23 juni '22	18 nov '22	4 jan '23	15 feb '23	29 mrt '23	24 mei '23	19 juli '23	14 aug '29	8 nov '23	25 jan '24	8 nov '23 - 25 jan '24
Meer krapte op de woningmarkt	74%	74%	80%	75%	80%	82%	77%	79%	79%	78%	82%	81%	80%	80%	
Minder opvangplekken voor vluchtelingen, asielzoekers en migranten uit andere landen ⁸	-	61%	60%	59%	57%	55%	54%	54%	52%	51%	51%	50%	51%	52%	
Een oplossing voor het tekort aan arbeidskrachten	45%	43%	43%	50%	47%	54%	52%	56%	52%	49%	54%	51%	50%	51%	
Verhoogde saamhorigheid (bv. toename in vrijwilligerswerk)	41%	30%	30%	28%	20%	17%	22%	19%	22%	18%	17%	16%	15%	16%	
Gevoel van onrust onder inwoners in Nederland ⁹	-	-	27%	28%	36%	33%	30%	31%	34%	34%	36%	29%	32%	33%	
Een culturele verrijking van de samenleving	31%	26%	24%	25%	23%	26%	27%	27%	27%	26%	25%	24%	25%	24%	
Overlast (bv. rondhangende mensen, delicten, gevoel van onveiligheid)	20%	17%	18%	15%	21%	20%	17%	17%	20%	18%	22%	22%	20%	20%	
Anders	6%	5%	3%	4%	4%	4%	3%	4%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	
Ik verwacht geen gevolgen	6%	3%	2%	2%	2%	2%	3%	2%	3%	3%	2%	4%	3%	2%	

Bijlage A – Data flitspeilingen

2022

- Peiling 1: 14 – 15 maart
- Peiling 2: 24 – 25 maart
- Peiling 3: 13 – 14 april
- Peiling 4: 5 – 6 mei
- Peiling 5: 22 – 23 juni
- Peiling 6: 17 – 18 november

2023

- Peiling 7: 3 – 4 januari
- Peiling 8: 14 – 15 februari
- Peiling 9: 28 – 29 maart
- Peiling 10: 23 – 24 mei
- Peiling 11: 18 – 19 juli
- Peiling 12: 13 – 14 september
- Peiling 13: 7 – 8 november

2024

- Peiling 14: 24 – 25 januari

Bijlage B - Eindnoten

- ¹ De stelling ‘Voor langdurige opvang van vluchtelingen uit Oekraïne verkies ik kleinschalige locaties boven grootschalige locaties’ is voor het eerst uitgevraagd tijdens de meting van 14 april.
- ² De stelling ‘Het heeft mijn voorkeur dat vluchtelingen uit Oekraïne zoveel mogelijk verspreid over het land worden opgevangen’ is licht gewijzigd tijdens de meting van 24 mei 2023. Oorspronkelijk was de stelling: ‘Het heeft mijn voorkeur dat vluchtelingen uit Oekraïne worden opgevangen op zoveel mogelijk locaties verspreid over het land’. Hierdoor is een zuivere 1-op-1 vergelijking tussen de metingen van voor 24 mei 2023 daarna niet mogelijk.
- ³ De stelling ‘Vluchtelingen uit Oekraïne mogen langer dan een jaar in Nederland worden opgevangen’ is sinds de meting van 23 juni 2022 niet opnieuw uitgevraagd. De stelling ‘vluchtelingen uit Oekraïne die niet meer terug willen naar hun thuisland, mogen zich definitief in Nederland vestigen’ is voor het eerst tijdens de meting van 18 november 2022 uitgevraagd.
- ⁴ Sinds de meting van 18 november 2022 wordt er bij de stelling ‘Het is logisch dat vluchtelingen uit Oekraïne een andere status (Richtlijn Tijdelijke Bescherming) hebben dan vluchtelingen, asielzoekers en migranten uit andere landen’ een extra toelichting gegeven. Door een lichte wijziging in de context waarin de vraag gesteld werd, zijn de uitkomsten van voor 18 november 2022 niet één op één te vergelijken met de uitkomsten daarna.
- ⁵ De stellingen van figuur 6 zijn voor het eerst uitgevraagd tijdens de meting van 18 november 2022.
- ⁶ De stelling ‘Volwassen vluchtelingen uit Oekraïne zouden hulp moeten krijgen bij het zoeken naar passend werk’ is voor het eerst uitgevraagd tijdens de meting van 24 mei 2023.
- ⁷ Tijdens de meting van 18 november 2022 en 15 februari 2023 is het aantal opvangplekken in de vraagstelling gewijzigd. Hierdoor is een zuivere vergelijking van de uitkomst en over de gehele periode niet mogelijk. Tijdens de meting van 24 mei 2023 zijn de antwoordopties aangepast; ‘uit Oekraïne’ is nu toegevoegd aan de antwoordopties. Sinds september ‘23 wordt er gesproken over opvangplekken voor 97.000 vluchtelingen.
- ⁸ Het mogelijke gevolg ‘Minder opvangplekken voor vluchtelingen, asielzoekers en migranten uit andere landen’ is voor het eerst toegevoegd tijdens de meting van 25 maart 2022.
- ⁹ Het mogelijke gevolg ‘Gevoel van onrust onder inwoners in Nederland’ is voor het eerst toegevoegd tijdens de meting van 14 april 2022.
- ¹⁰ Het onderwerp ‘over de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland op langere termijn’ waarover men mogelijk meer informatie wil, is voor het eerst toegevoegd tijdens de meting van 25 maart 2022.

Bijlage C – Tabellen Figuur 2

Het heeft mijn voorkeur dat vluchtelingen uit Oekraïne zoveel mogelijk verspreid over het land worden opgevangen²

	15 maart '22	25 maart '22	14 april '22	6 mei '22	23 juni '22	18 november '22	4 januari '23	15 februari '23	29 maart '23	24 mei '23	19 juli '23	14 september '23	8 november '23	25 januari '24
(helemaal) mee eens	73%	70%	68%	71%	67%	70%	69%	70%	65%	65%	73%	68%	70%	73%
neutraal	17%	18%	20%	16%	19%	17%	19%	17%	21%	20%	16%	20%	18%	15%
(helemaal) mee oneens	7%	7%	9%	9%	10%	9%	8%	8%	11%	9%	8%	8%	8%	10%
weet niet/ geen mening	3%	5%	3%	3%	4%	4%	4%	4%	4%	6%	3%	5%	4%	3%

Voor langdurige opvang van vluchtelingen uit Oekraïne verkies ik kleinschalige locaties boven grootschalige locaties¹

	14 april '22	6 mei '22	23 juni '22	18 november '22	4 januari '23	15 februari '23	29 maart '23	24 mei '23	19 juli '23	14 september '23	8 november '23	25 januari '24
(helemaal) mee eens	65%	62%	65%	66%	67%	65%	65%	65%	68%	63%	68%	64%
neutraal	18%	22%	20%	19%	19%	21%	20%	17%	18%	18%	18%	19%
(helemaal) mee oneens	8%	6%	8%	6%	7%	7%	7%	9%	8%	9%	7%	9%
weet niet/ geen mening	8%	10%	7%	8%	7%	6%	8%	8%	5%	9%	7%	8%

Nederland moet zoveel vluchtelingen uit Oekraïne opvangen als nodig is

	15 maart '22	25 maart '22	14 april '22	6 mei '22	23 juni '22	18 november '22	4 januari '23	15 februari '23	29 maart '23	24 mei '23	19 juli '23	14 september '23	8 november '23	25 januari '24
(helemaal) mee eens	56%	54%	51%	50%	44%	40%	43%	40%	39%	38%	37%	37%	32%	33%
neutraal	25%	25%	25%	25%	24%	26%	24%	26%	26%	27%	26%	27%	28%	24%
(helemaal) mee oneens	17%	19%	23%	25%	30%	33%	32%	33%	33%	33%	36%	34%	39%	41%
weet niet/ geen mening	1%	1%	2%	1%	2%	1%	1%	1%	1%	3%	1%	1%	1%	1%

Vluchtelingen uit Oekraïne moeten worden opgevangen in Oost-Europese buurlanden

	15 maart '22	25 maart '22	14 april '22	6 mei '22	23 juni '22	18 november '22	4 januari '23	15 februari '23	29 maart '23	24 mei '23	19 juli '23	14 september '23	8 november '23	25 januari '24
(helemaal) mee eens	39%	39%	39%	37%	43%	38%	37%	37%	39%	36%	39%	40%	42%	42%
neutraal	32%	33%	32%	35%	33%	37%	35%	39%	35%	36%	36%	35%	37%	37%
(helemaal) mee oneens	27%	27%	26%	26%	23%	23%	27%	22%	24%	25%	22%	21%	19%	19%
weet niet/ geen mening	1%	2%	3%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	4%	2%	3%	2%	3%

Bijlage D – Tabellen Figuur 3

In mijn gemeente mogen vluchtelingen uit Oekraïne worden

	15 maart '22	25 maart '22	14 april '22	6 mei '22	23 juni '22	18 november '22	4 januari '23	15 februari '23	29 maart '23	24 mei '23	19 juli '23	14 september '23	8 november '23	25 januari '24
(helemaal) mee eens	84%	84%	80%	82%	79%	77%	82%	81%	77%	76%	76%	74%	72%	74%
neutraal	10%	10%	12%	11%	11%	14%	10%	11%	14%	13%	13%	13%	16%	15%
(helemaal) mee oneens	5%	4%	6%	6%	8%	7%	6%	7%	7%	9%	9%	9%	10%	8%
weet niet/ geen mening	2%	2%	2%	1%	1%	2%	2%	1%	1%	2%	2%	3%	2%	3%

In mijn buurt mogen vluchtelingen uit Oekraïne opgevangen worden

	15 maart '22	25 maart '22	14 april '22	6 mei '22	23 juni '22	18 november '22	4 januari '23	15 februari '23	29 maart '23	24 mei '23	19 juli '23	14 september '23	8 november '23	25 januari '24
(helemaal) mee eens	82%	81%	77%	80%	75%	74%	78%	76%	73%	73%	73%	71%	69%	70%
neutraal	11%	11%	13%	11%	14%	15%	12%	13%	16%	14%	14%	15%	18%	16%
(helemaal) mee oneens	6%	5%	8%	8%	10%	9%	9%	9%	10%	11%	11%	12%	12%	11%
weet niet/ geen mening	2%	2%	2%	1%	1%	2%	2%	1%	1%	2%	2%	2%	1%	2%

Vluchtelingen uit Oekraïne mogen net zo lang in Nederland blijven, totdat het in hun eigen land weer veilig is

	15 maart '22	25 maart '22	14 april '22	6 mei '22	23 juni '22	18 november '22	4 januari '23	15 februari '23	29 maart '23	24 mei '23	19 juli '23	14 september '23	8 november '23	25 januari '24
(helemaal) mee eens	79%	79%	74%	77%	73%	75%	79%	76%	77%	75%	74%	71%	69%	68%
neutraal	14%	13%	15%	15%	15%	14%	12%	14%	12%	11%	15%	15%	16%	17%
(helemaal) mee oneens	6%	5%	8%	7%	11%	9%	8%	9%	10%	11%	10%	12%	13%	13%
weet niet/ geen mening	2%	2%	3%	1%	1%	2%	1%	1%	1%	3%	2%	1%	2%	2%

Vluchtelingen uit Oekraïne die niet meer terug willen naar hun thuisland, mogen zich definitief in Nederland vestigen₃

	18 november '22	4 januari '23	15 februari '23	29 maart '23	24 mei '23	19 juli '23	14 september '23	8 november '23	25 januari '24
(helemaal) mee eens	22%	25%	23%	26%	24%	22%	22%	21%	20%
neutraal	26%	27%	29%	28%	27%	25%	24%	28%	24%
(helemaal) mee oneens	50%	46%	46%	44%	46%	51%	51%	49%	53%
weet niet/ geen mening	2%	3%	2%	2%	4%	3%	4%	2%	3%

Ik wil vluchtelingen uit Oekraïne bij mij thuis opvangen

	15 maart '22	25 maart '22	14 april '22	6 mei '22	23 juni '22	18 november '22	4 januari '23	15 februari '23	29 maart '23	24 mei '23	19 juli '23	14 september '23	8 november '23	25 januari '24
(helemaal) mee eens	8%	6%	4%	3%	3%	4%	2%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	3%
neutraal	19%	16%	10%	13%	10%	9%	11%	10%	9%	8%	8%	7%	10%	9%
(helemaal) mee oneens	68%	72%	79%	79%	83%	83%	82%	83%	84%	84%	85%	86%	84%	85%
weet niet/ geen mening	5%	6%	7%	5%	4%	4%	5%	4%	3%	5%	3%	4%	3%	3%

Bijlage E – Tabellen Figuur 4

Het is logisch dat minderjarige kinderen uit Oekraïne recht hebben op Nederlands onderwijs⁵

	18 november '22	4 januari '23	15 februari '23	29 maart '23	24 mei '23	19 juli '23	14 september '23	8 november '23	25 januari '24
(helemaal) mee eens	83%	85%	85%	82%	79%	81%	84%	81%	83%
neutraal	11%	8%	9%	10%	12%	12%	10%	11%	9%
(helemaal) mee oneens	6%	5%	5%	7%	8%	6%	6%	7%	7%
weet niet/ geen mening	1%	1%	1%	1%	2%	1%	1%	1%	2%

Het is logisch dat vluchtelingen uit Oekraïne recht hebben op opvang en medische zorg⁵

	18 november '22	4 januari '23	15 februari '23	29 maart '23	24 mei '23	19 juli '23	14 september '23	8 november '23	25 januari '24
(helemaal) mee eens	81%	85%	84%	82%	81%	82%	81%	78%	79%
neutraal	11%	10%	9%	11%	10%	12%	12%	13%	12%
(helemaal) mee oneens	7%	5%	6%	6%	7%	6%	6%	8%	9%
weet niet/ geen mening	1%	0%	0%	0%	2%	0%	1%	1%	1%

Het is logisch dat vluchtelingen uit Oekraïne gelijk mogen werken in Nederland₅

	18 november '22	4 januari '23	15 februari '23	29 maart '23	24 mei '23	19 juli '23	14 september '23	8 november '23	25 januari '24
(helemaal) mee eens	67%	66%	66%	66%	64%	66%	65%	64%	65%
neutraal	18%	18%	18%	17%	17%	17%	17%	20%	18%
(helemaal) mee oneens	14%	13%	14%	16%	15%	15%	16%	16%	16%
weet niet/ geen mening	1%	2%	2%	1%	3%	2%	2%	1%	2%

Volwassen vluchtelingen uit Oekraïne zouden hulp moeten krijgen bij het zoeken naar passend werk

	24 mei '23	19 juli '23	14 september '23	8 november '23	25 januari '24
(helemaal) mee eens	66%	67%	67%	66%	67%
neutraal	22%	20%	20%	22%	20%
(helemaal) mee oneens	9%	11%	12%	10%	12%
weet niet/ geen mening	3%	2%	2%	2%	2%

Nederland moet volwassen vluchtelingen uit Oekraïne gratis Nederlandse taallessen aanbieden⁵

	18 november '22	4 januari '23	15 februari '23	29 maart '23	24 mei '23	19 juli '23	14 september '23	8 november '23	25 januari '24
(helemaal) mee eens	56%	61%	60%	60%	57%	59%	59%	55%	54%
neutraal	26%	24%	23%	22%	23%	22%	23%	24%	25%
(helemaal) mee oneens	17%	14%	15%	16%	17%	17%	17%	19%	19%
weet niet/ geen mening	2%	2%	2%	2%	3%	1%	2%	2%	2%

Bijlage F – Berekening omrekenfactoren

Omrekenfactoren splitrun langdurige versus tijdelijke huisvesting

	Percentages oude formulering (langdurig)	Percentages nieuwe formulering (tijdelijk)	Omrekenfactor
(helemaal) eens	44%	50%	1,14
Neutraal	15%	16%	1,07
(helemaal) oneens	37%	30%	0,81
Weet niet	5%	4%	0,93

I&O Research

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl